

GÖRSEL TASARIM İLKELERİ AÇISINDAN 17. YÜZYIL KOL FORMLARININ İNCELENMESİ¹

Tuğba SEFEROĞLU²

Songül KURU³

ÖZET

Giyim, ilk çağlardan günümüze kadar gelen bir olgudur. İnsanların tabiatın etkilerinden korunma içgüdüleri giyimi temel bir ihtiyaç haline getirmesini sağlamıştır. Giyim, insanların kendi kültür yapıları ile yakından ilişkilidir ve insanların kültürünü yansıtan onu diğerlerinden farklı kılan bir yapıdadır. İnsanlar farklı olmak amacıyla moda döngüsünün içinde değişik yaşam biçimleri, tarzlar, trendler oluşturmuşlardır. Bu da her ulusun kendi giyim tarzına, modasına yansımıştır. Moda, öncelikle insan vücuduna dair yeni fikirlerin yaratılmasını konu alan sanat biçimleri olarak ortaya çıkmıştır ve devamlı olarak zamana uygun yeni giyim stilleri üretmiştir. Giysi tasarımında birincil değerdeki temel tasarım ilkeleri, tasarımcının yaratıcılığı ile birleşerek görsel ve fonksiyonel bir değer katarak ürüne dönüşmektedir. Giysi tasarım ilkelerinin her bir elemanı arasında dengeli bir bağ vardır. Bununla birlikte, tasarım yapılırken her bir giysideki tasarım detayı hem birbirleri ile hem de giysi tasarım ilke ve elemanları ile dengeli bir biçim oluşturmaktadır. Giysi tasarımı silüet, çizgi, renk, yön, biçim, ölçü, aralık, doku, değer (ton değeri), hareket, ışık/gölge, desen ve figür elementlerinden oluşmaktadır. Giysi tasarımı oluşturan tüm elementler birbirleri ile dengeli olmalıdır. Bir giysi tasarımı sürecinde tasarımın belirleyici öğelerinden biri olan kol modellerinin görsel tasarım ilkeleri ile olan etkileşimi ve tasarım elemanları içindeki yeri oldukça önemlidir.

Giysi tasarımında görsel öğelerden kol formlarının incelendiği araştırmada, 17. yüzyıl dönemine ait kadın figürleri üzerindeki giysilerin kol modellerinin görsel anlamda analiz edilmesi amaçlanmıştır. Betimsel yöntem kullanıldığı araştırmada veriler 17. yüzyıla ait kadın figürlerinin fotoğraflarından elde edilmiştir. Giysi formunu belirleyici faktörlerden olan kol formları 17. yüzyıl giyim anlayışı doğrultusunda analiz edilerek, sistematik bir düzen içinde sentezi yapılmıştır. Seçilen kol modelleri değerlendirilmiş ve her bir modelin aritmetik ortalaması alınarak yorumlanmıştır. Sonuç olarak 17. yüzyıl kol formlarının tasarım ilkelerine göre değerlendirilebilir özelliklerde modeller olduğu görülmüştür. Araştırmada yapılan kuramsal incelemeler ve açıklamaları daha anlaşılır kılmak için, metinler, görsellerle ilişkilendirilerek irdelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Görsel Tasarım, Tasarım İlkeleri, Kol Formları

REVIEW OF THE SLEEVE FORMS OF THE 17 TH CENTURY WITH RESPECT TO VISUAL DESIGN PRINCIPLES

ABSTRACT

Clothing is a fact which dates back to ancient times. People's instincts to protect themselves from the effects of nature have made clothing a fundamental necessity. Clothing is closely related to the cultural structures of individuals. It reflects the culture of a person and separates him/her from the others. In order to be different, people have created different lifestyles, styles and trends within the fashion cycle. This is reflected in each nation's own clothing style and fashion. Fashion came to exist initially as the art forms which focused on the generation of new ideas about the human body. New clothing styles were created continuously in different time periods. The basic design principles which are primary for clothing design combine with the creativity of designer, and then turn into a product by adding a visual and functional value. There is a balanced link between each element of the clothing design principles. However, while designing, the design detail in each garment creates a balanced form both with each other and with the clothing design principles and elements. Clothing design comprises the following elements: silhouette, stripe, colour, direction, shape, measure, space, tissue, value (tone value), motion,

¹ Tuğba Seferoğlu'na ait yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

²Öğr. Gör. Dr., Giresun Üniversitesi Şebinkarahisar Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü, Giresun/ Türkiye, e-mail: tugba.yildiz@giresun.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2366-4278

³Dr. Öğr. Üyesi, Atılım Üniversitesi Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü, Ankara/ Türkiye e-mail: songul.kuru@atilim.edu.tr, ORCID: 0000-0002-1715-7720

light/shadow, pattern and figure. All the elements that make up the clothing design must be balanced with each other. One of the decisive elements of design in a garment design process, the interaction of sleeve models with visual design principles and their place in design elements is very important.

In the study, in which the sleeve forms, one of the visual elements in clothing design, were examined, it was aimed to visually analyze the sleeve models of the clothes on the 17th century female figures. In the research, in which descriptive method was used, the data were obtained from the photographs of 17th century female figures. The sleeve forms, one of the determining factors of the clothing form, were analyzed in line with the 17th century clothing approach and synthesized in a systematic order. Selected sleeve models were evaluated and interpreted by taking the arithmetic average of each model. As a result, it has been seen that there are models with features that can be evaluated according to the design principles of the 17th century sleeve forms. In order to make the theoretical analyzes and explanations made in the research more understandable, the texts were analyzed by associating them with the visuals.

Key Words: Visual Design, Design Principles, Sleeve Forms.

1. GİRİŞ

Giysi tasarımında görsel anlamda önemli detaylardan birisi kol formlarıdır. Kol formlarının yüzyıllardır birçok medeniyetin giysilerinde kullanıldığı bilinmektedir. Giyim tarihi incelendiğinde insanların kendi kültür yapıları ile giysileri arasında ilişkiyi çok yakından etkilediği görülmektedir. İnsanların tarih öncesinde kendini korumak için kullandığı giysiler, biçim form değiştirerek kültürlerin ve ulusların kendilerini ifade ettiği bir iletişim biçimi olmuştur.

İçgüdü ile başlayan ve örtünmeyi aşarak giyinme olgusuna uzanan serüvene baktığımızda öncelikli olarak İlkel insan, karnını doyurmak için öldürdüğü hayvanın postunu ve çevresinde bulunduğu çeşitli materyalleri bulunduğu iklim koşullarına göre kullanım alanları yaratarak işlevselleştirmiştir (Onur, 2004, s. 25). Bireyi soğuktan, sıcaktan ve her türlü dış etkiden koruyan ve aynı zamanda süsleyici bir özellik veren giyim; insanın sosyal, kültürel ve ekonomik açıdan hangi topluluğa bağlı olduğunu da belirtir (Kuru ve Soyal, 2004, s. 115).

Giysiler taşıdıkları niteliklerle birlikte kişilerin değişiklik isteklerinin birleşmesiyle moda kavramı daha da belirginleşmektedir. Moda kavramı kişilere ve kişilerin yaşadığı toplumlara ve onların yaşam felsefelerine göre farklı düşünceleri yansıtmıştır (Kutlu, 2001, s. 9). İnsanların güzel görünme ve dikkat çekme arzuları, daha iyiyi ve daha güzeli arama çabaları ile moda deyimi ortaya çıkmıştır. Daha iyi ve güzeli arama duygusu, yıpranan, eskiyen giysinin yerine aynısının değil de farklısını edinme isteği ile moda olayı başlamıştır (Altınay ve Yüceer, 1992, s. 9). Giysinin ön plana çıkışı ve güçlenmesi, moda konusundaki hevesleri ve süslenme içgüdüleriyle desteklenmiştir (İşbilen, 1995, s. 7). Moda yüzyıllar boyunca tarihin göz alıcı olayları ile yakın etkileşimine bağlı olarak insanlık için önemli bir kavram olmuştur (Çivitci, 2004, s. 3).

Moda giyim kuşam dünyasına uygulandığında, bir giysi tasarımı hazırlanırken yararlanılan tasarım yetisi, tüm ürünlerin ruhunu, kimliğini oluşturan en önemli öğedir. Tasarımda birincil değerlerdeki renk, çizgi, biçim kavramları içerisinde, insanların güzelliğine, güzel olan şeylere yönelik istekleri modayı daha iyi tanımamıza yardım edecektir. İşte bu nitelikleriyle moda, sanat gibidir. Resim ve edebiyatta olduğu gibi moda da kendi biçim ve kurallarını izler ve her zaman insanları kendi özel yoluyla yorumlamaktadır (Lahnert, 1998, s. 6).

Moda, öncelikle insan vücuduna dair yeni fikirlerin yaratılmasını konu alan sanat biçimleri olarak ortaya çıkmış ve devamlı olarak zamana uygun yeni giyim stilleri üretmiştir. Giysi tasarımında birincil değerlerdeki renk, çizgi ve biçimin dışında, oran, denge, uyum, vurgu, silüet, desen ve doku gibi temel tasarım prensipleri tasarımcının yaratıcılığı ile birleşerek görsel ve fonksiyonel bir değere, ürüne dönüşmektedir (Parlak, 2006, s. 4).

Modanın birleştiren bir yüzü vardır. Modayla aktarılan imajlar, düşünceler, duygular ve duyarlılıklar ile bütün bunları sağlayan simgesel araçlardır. Bu simgesel araçlarla aktarılan anlamlar giysi kodlarıdır. Giysi kodları, bir kültüre özgü alışılmış görsel ve somut simgelere dayanmak zorundadır ve bunu öyle üstü örtülü, öyle belirsiz, öyle tamamlanmamış bir şekilde yapar ki, kodun kilit terimleriyle (kumaş, doku, desen, hacim, silüet) yaratılan bileşimler ve permütasyonlar (sıralı diziler) sonsuz bir değişim ya da ilerleme hali içinde olurlar (Davis, 1997, s. 17).

Tasarım sanattan ayrı bir alan değildir ve uyumlu bir bütünün parçalarının organizasyonu olarak tanımlanır (Hurwitz ve Day, 1995, s. 277). Tasarımın dili ise tasarım ilke ve elementleridir. Sanat kendi dilini kullanır ve bu dil içerisinde kelimeler görsel elementlere ve prensiplere eş değerdir. Prensipler ise elementlerin yerleştirilmelerinde bir rehber görevi üstlenir. Tasarım ilkeleri ancak tasarım elementlerinin kullanımıyla ortaya çıkarlar ve tasarım elementlerinin her birine ya da kompozisyonun tasarımın bütününe uygulanır (Mittler, 1994, s. 25).

Giysi tasarım ilkelerinin her bir elementi arasında dengeli bir bağ vardır. Bununla birlikte, tasarım oluştururken her bir giysi tasarım detayı hem birbirleri ile hem de giysi tasarım ilke ve elementleri ile dengeli bir biçim oluştururlar. Giysi tasarımı silüet, çizgi, doku, renk, yön, biçim, ölçü, aralık, hareket, ışık, gölge ve figür elementlerinden oluşur. Giysi tasarımı oluşturan tüm elementler birbirleri ile dengeli olmalıdır (Molla, 2007, s. 36). Bir giyside kol tasarımı, giysiyle ayrılmaz bir bütün olarak düşünülmelidir. Çünkü giysi tasarımında, giysinin bütün bölümleri birlikte ele alınmalı ve tasarı bu anlayış içerisinde oluşturulmalıdır. Aksi halde giyimin bütününde bir uyumsuzluk ortaya çıkabilir. Yakanın giyside önemli bir merkez olduğu da unutulmamalıdır. Bir giysiye bakarken veya bir giysiyi incelerken ilk dikkat çeken yeri önce yakası sonra kolları ve detaylarıdır. Bu nedenle giysi tasarımı içerisinde yer alan yaka ve kol tasarımlarının giyside önemli bir yeri vardır. Giysi tasarımı etkileyen elementlerin yaka ve kol tasarımı etkilediği bilinmelidir (Çağdaş, 2002, s. 25).

Tasarım oluşturmak ve düzenlemek için tasarım elementleri kullanılır. Bir tasarım oluşturmada tasarım elementlerini kullanmak ne kadar önemliyse bir giysi tasarımı için giysi detayı olan kolların giysi tasarım elementleri içindeki yeri de o denli önemlidir.

Çok eski çağlarda kadın ve erkek giyimi çok fazla farklılıklar göstermemiş yalın bir özellik taşımıştır. Çoğu zaman tek bir parça kumaşla örtünme ihtiyacı karşılanmıştır. İnsanların yaşama biçimlerinden kaynaklanan utanma duyguları giyimlerine yansımış ve tümüyle örtünmeden oluşan bir giyim biçimi ortaya çıkmıştır (Komşuoğlu vd., 1986, s. 135). Elbiseler başın geçmesi için açılmış bir oyuğu olan tek parça kumaştan yapılmaktaydı. Soğuk havalarda ise sarkan kumaş parçaları ile kollar korunmaktaydı. Daha sonra rahat etme isteğiyle kolların altından sarkan kumaş parçaları temelde kola benzer şekilde ve sadece kolları örtecek biçimde dikdörtgen şekilde kesilmiştir (Riederer, 1950, s. 22).

Kolların tarihinin ne kadar eski olduğu bilinmemektedir. Bronz çağdan kalan bir Cermen heykelinin üstündeki lizözde sade yarım bir kol vardır. Yaklaşık M.Ö. 13. yüzyıldan kalan Giritlilerin yılan tanrıçasına ait bir heykelin izi ise vücudu sımsıkı saran elbisesinde yine dar bir yarım kol vardır. Ancak bazı toplumlarda elbiselerin kolsuz olduğu bilinmektedir. Zamanımızdan çok önce kollar ilk olarak bu şekilde ortaya çıkmıştır. Daha sonra kollar ayrı olarak dikdörtgen şeklinde biçilmekte ve yine dikdörtgen şeklinde bir kumaş parçasına dikilmektedir. Bu kollar bugün görülen Japon halk giysisi Kimonolarda olduğu gibi dikilmekteydi ya da herhangi bir biçimde tutturulmaktaydı (Yalçın ve Kazankaya, 1990, s. 7).

Kolların tarihsel gelişimi süresinde bir sonraki aşama ise bileklerde dar ve dirsekten bileklere bükümlü kollarıdır. Fakat genellikle eski çağlarda elbiseler kolsuzdu. Eski çağlardan günümüze

gelen resimlerden anlaşıldığı üzere elbiseler şekilli kesilmemiş aksine sanatkârane bir drape ile oluşturulmuştur (Yalçın ve Kazankaya, 1990, s. 8).

Eski Yunan arabacısının elbisesinin kolunda olduğu gibi omuz üstünde bir bantla tutturulmuştur. Bu bant arkada boyun etrafında geçmekte önde kolların altında arkaya devam ederek bir çapraz oluşturup tekrar önde gelmekte ve korsajda kuşak gibi bağlanmaktadır. Bu elbiselerin Yunan ve Roma stiline karışımı olan Bizans üslubunda olduğu açıktır. Bizans sitilinde kollar genel olarak basit uzun ve dardır. Gün geçtikçe gelişen kollar çeşitli şekillerde ve özellikle orta çağ giysilerinde görülen fantezi şekillerde dikilmiştir. Gotik katedrallerinin duvar resimlerinden mantoların orta çağa kadar kolsuz olduğu anlaşılmaktadır (Yalçın ve Kazankaya, 1990, s. 9).

O zamanın ilahi adalet biçiminde ortaya çıkan geleneksel kavgalarında kadınlar bazen kolların ucundan sarkan en uçtaki parçaları taş bağlayarak sapan olarak kullanılmaktaydı. Kollar ilk olarak 13. yüzyılda kol küresi diye adlandırılan bir aletle kesilmiş ve oval koltuk altı oyuğuna oturtulmuştur. 11. yüzyılda özellikle huni şeklinde, 14. ve 16. yüzyılda ise torba ve kabarık şeklinde otaya çıkmaktadır (Yalçın ve Kazankaya, 1990, s. 10).

Takma kollar 13. yüzyılda kullanılmaktaydı. En çok ve en yaygın olarak 15. ve 16. yüzyılda kullanılmıştır. Bunlar çoğunlukla çok gösterişli süslenmekte, bazen altın ve gümüş ile zenginleştirilmekteydi. Genellikle birkaç elbiseye, pek çok değişik ve güzel takılıp çıkartılabilen seyyar kollara sahip olunurdu. 16. yüzyılda kollar, alt kısmından ikinci bir kol olarak görülen gösterişli takma veya oyma kollar şeklinde kendini göstermiştir. Takma kollar erkeklerin 'schaube' diye adlandırılan elbiselerinde, kadınların ise hafif üstlüklerinde (buluz) kullanılmaktaydı (Yalçın ve Kazankaya, 1990, s. 11).

17. yüzyıl 13. Louse'in hüküm sürdüğü dönemdir. Louse hakimiyeti üstlendiği zaman, İç eteğin (jupon) hala modanın kraliçesi olduğu zamandır. 17. yüzyıl Paul Van Somer'in tablosunda Anne Wortley, Leydi Morton kol ve elbisenin bazı kısımları altın metal tellerle süslenmiş bir elbise giymektedir. Çemberli iç etek çevresinin kenarları volanlı bir parça ile tutturulmuştur (Arnold, 1991, s. 49).

17. yüzyılın ikinci yarısında yeni bir şekil ortaya çıkmış, kollar kabarık dikilmiştir. Dirseklerde biten dar yarım kollar ve şişirilmiş (karpuz) yarım kollar hemen hemen aynı zamanda ortaya çıkmıştır (Yalçın ve Kazankaya, 1990, s. 11). 18. yüzyılda bundan başka birçok yeni stil geliştirilmiştir. Örneğin ilk defa Henry Reglân (1882-1955) isminde bir İngiliz generali tarafından giyilen Reglân kol bu dönemde ortaya çıkan kollardandır.

Bu zamana kadar erkekler ve kadınların kolları hemen hemen aynıdır. Fakat 19. yüzyıl başında erkek elbiseleri kadınsı şeklini kaybederek bugünkü klasik şeklini almıştır. Bayanlar için ise yeni kollar ortaya çıkmıştır. 1800 yıllarında Kraliçe Luiz elbiselerinde görülen çok kısa karpuz kollar bu yeni kollara örnek verilebilir (Riederer, 1950, s. 24).

2. MATERYAL VE METOD

Araştırmada, giysi tasarım detaylarından kol formlarının 17. yüzyıl dönemine ait kadın figürleri üzerindeki giysileri görsel anlamda analiz etmek amaçlanmıştır. Araştırmanın yürütülmesinde betimsel (survey) yöntem kullanılmıştır. Araştırma kapsamına alınan kol modellerinin belirlenmesinde, dönemin moda çizgilerini taşıyan modeller olması dikkate alınmıştır. Araştırmada uzmanlar grubu oluşturulmuştur. Uzmanlar grubu görüşleri ile değerlendirme tablosu hazırlanmış ve hazırlanan tablo, uzmanlar grubu tarafından gözden geçirilerek incelenmiştir. İnceleme sonucundaki öneriler ile değerlendirme tablosuna son şekli verilmiştir.

(Resim)	No	Tasarım ilkeleri	Çok etkili (4)	Etkili (3)	Az etkili (2)	Etkili değil (1)
	1	Birlik				
	2	Ritim				
	3	Egemenlik				
	4	Denge/Balans				
	5	Oran/Orantı				
	6	Zıtlık				
	7	Koram				
	8	Tekrar				
	9	Armoni				
	10	Dereceleme				
		Toplam				
		Genel toplam				
		$\bar{x}$				
(Modeli giyen kişi)						

Değerlendirme Tablosu

Araştırmanın evrenini, 17. yüzyılda kadın giysilerinde kullanılan kol modellerinden ulaşılabilen yüz model oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem grubunu oluşturmak üzere seçkisiz örnekleme yöntemlerinden basit seçkisiz (random) örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemle göre araştırmada örneklem grubunu söz konusu yüz modelin %10'luk dilimi olan on kol modeli oluşturmaktadır. Bu on kol modeli seçilirken 17. yüzyılın çarpıcı özelliklerini yansıtan modeller olması dikkate alınmıştır. Araştırma kapsamına alınmak istenen dönem aralığına ulaşmak için, 11. yüzyıldan 20. yüzyıla kadarki dönem aralığındaki kol modellerinin fotoğraf ile görsellenmiş verileri bir araya getirilmiştir. Bu dönem aralığından görsel tasarım ilkeleri açısından değerlendirilebilir model özelliği olan 17. yüzyıl döneme ait kadın giysilerindeki kol formları incelenmiştir.

17. yy. kol modelleri değerlendirme kolaylığı açısından iç-dış kol ve üst-alt kol olarak ayrılarak analizleri yapılmıştır. Giysi tasarım ilkelerinin etkinlik puanının değerlendirilmesinde her modelde bu ayrım göz önüne alınarak katsayı seçimi yapılmıştır. Kol modellerini hem iç hem dış kolda ya da hem üst hem alt kolda görülen tasarım ilkesi özelliklerinin seçilen kollarda bulunma oranına göre çok etkili den etkili değil seviyesine göre işaretleme yapılmıştır. Tasarım ilkesi her iki kolda da (iç-dış ve üst-alt kol) varsa çok etkili tek kolda varsa etkili ya da tek kolda bulunma oranına göre az etkili seviyesi seçilmiştir. Kolların iç-dış ve üst-alt olarak ayrımı olmayan modellerde giysi tasarım ilkelerinin kollarda dağılım oranına göre değerlendirmeleri yapılmıştır.

Uzmanlar grubu yardımıyla oluşturulan tabloda giysi tasarım ilkeleri, modelleri objektif biçimde değerlendirilmesi bakımından ilkelerin 10 tanesine yer verilmiştir. Tabloda 4'lü likert ölçek kullanılmıştır. Değerleri; çok etkili (4), etkili (3), az etkili (2) ve etkili değil (1) olarak belirlenerek puanlama sistemi oluşturulmuştur. Değerlendirmede her basamağın aldığı kat sayısı kendi puanıyla çarpılmıştır. Böylelikle 17. yüzyıldaki her bir kol modeli tek tek değerlendirilmiştir. Bu sonuçlar toplanıp model sayısına bölünerek aritmetik ortalamaları alınmıştır. Giysi tasarım ilkelerinin 17. yüzyıl dönemlerine göre karşılaştırılmasında, söz konusu yüzyılların kol modelleri arasında tasarım ilkelerine uygunluk bakımından anlamlı bir fark olup olmadığı t-testi istatistiği ile belirlenmiştir. İlişki testi için hipotezler aşağıdaki şekilde yapılandırılmıştır.

H^0 : Kol modellerin ortalamaları arasında fark yoktur.

H^1 : Kol modellerin ortalamaları arasında fark vardır.

3. ARAŞTIRMA BULGULARI

Tablo 1. Model 1 Kol Formunun Görsel Tasarım İlkeleri Açısından İncelemesi

Kolun Model Tanımlaması																																																																																									
 Kol Modeli 1. (Kraliçe Maria Teresa 17. yüzyıl (Juan Carreño de Miranda)	İç Kol Formu - İç kol drapelî formda dış kola tutturulmuştur. Dış Kol Formu - Dış kol yaklaşık pazu hizasında başlamaktadır. - Dış kolun aşırı kabarık formu teller yardımı ile (mekanik bir destek yardımı ile) verilmiştir. - Ön kol ortasından bileğe kadar derin bir yırtmaç çalışılmıştır. - Kol ucunda geniş konilerden oluşan manşetler (ruff manşet) yer almaktadır. - Kolu şişkin ve kabarık göstermek için kolun içi desteklenmiştir. (http://www.gogmsite.net/iberian_dress_in_the_1600s/infanta-maria-teresa-by-jua.html)			Kumaş, renk, desen ve süsleme özellikleri: - Kolda saten kumaş kullanılmıştır. - Kolda kırık beyaz ve kırmızı renk tonları hakimdir. - Kol üzeri dantellerle süslenmiştir. - Manşetlerde konilerin içinde bulunan kırık beyaz yarım daire süsler kol ağzını oldukça zenginleştirmiştir. (http://www.gogmsite.net/iberian_dress_in_the_1600s/infanta-maria-teresa-by-jua.html)																																																																																					
	Kolun Görsel Tasarım İlkeleri Açısından Tanımlanması - Kol manşetinde ve kolda bulunan süslemeler renk uyumlarıyla birlikte birlik oluşturmaktadır. - Kolda bulunan yırtmacın drapelî formunda yırtmaç boyunca devam etmesi ritim ilkesini ortaya çıkarmaktadır. - Kolun egemen bölgesi yırtmaçlı kısım olarak gözükmetedir. - Kolda simetrik denge söz konusudur. Ancak tek kola bakıldığı zaman ön ve arka kol detayları asimetrik denge olduğunu göstermektedir. Kol yırtmacı gibi yapısal detay çalışılmış olması stil özelliklerinin dengesini ortaya çıkarmaktadır. - Kolun kabarık formunun kol manşetine olan oranı bir oran-orantı olduğunu göstermektedir. - Kolda kullanılan renkli dantellerin sıralı biçimde tekrarlama değişken tekrar ilkesini göstermektedir. - Kol yırtmacındaki drape yoğunluğunun belirli yerlerde çeşitlilik göstermesi armoni ilkesini gösterebilir.																																																																																								
Görsel Tasarım İlkeleri Açısından Değerlendirme <table border="1"> <thead> <tr> <th>No</th> <th>Tasarım ilkeleri</th> <th>Çok etkili (4)</th> <th>Etkili (3)</th> <th>Az etkili (2)</th> <th>Etkili değil (1)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>Birlik</td> <td></td> <td>X</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>Ritim</td> <td>X</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>Egemenlik</td> <td>X</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>Denge/Balans</td> <td>X</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>5</td> <td>Oran/Orantı</td> <td></td> <td>X</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>6</td> <td>Zıtlık</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>X</td> </tr> <tr> <td>7</td> <td>Koram</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>X</td> </tr> <tr> <td>8</td> <td>Tekrar</td> <td></td> <td>X</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>9</td> <td>Armoni</td> <td>X</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>10</td> <td>Dereceleme</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>X</td> </tr> <tr> <td colspan="2">Toplam</td> <td>16</td> <td>9</td> <td>-</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td colspan="2">Genel toplam</td> <td colspan="4">28/10</td> </tr> <tr> <td colspan="2">$\bar{x}$</td> <td colspan="4">2,8</td> </tr> </tbody> </table> Model 1 Kol Formunun aritmetik ortalaması ($\bar{x}$) 2,8 olarak hesaplanmıştır.						No	Tasarım ilkeleri	Çok etkili (4)	Etkili (3)	Az etkili (2)	Etkili değil (1)	1	Birlik		X			2	Ritim	X				3	Egemenlik	X				4	Denge/Balans	X				5	Oran/Orantı		X			6	Zıtlık				X	7	Koram				X	8	Tekrar		X			9	Armoni	X				10	Dereceleme				X	Toplam		16	9	-	3	Genel toplam		28/10				$\bar{x}$		2,8			
No	Tasarım ilkeleri	Çok etkili (4)	Etkili (3)	Az etkili (2)	Etkili değil (1)																																																																																				
1	Birlik		X																																																																																						
2	Ritim	X																																																																																							
3	Egemenlik	X																																																																																							
4	Denge/Balans	X																																																																																							
5	Oran/Orantı		X																																																																																						
6	Zıtlık				X																																																																																				
7	Koram				X																																																																																				
8	Tekrar		X																																																																																						
9	Armoni	X																																																																																							
10	Dereceleme				X																																																																																				
Toplam		16	9	-	3																																																																																				
Genel toplam		28/10																																																																																							
$\bar{x}$		2,8																																																																																							

Tablo 2. Model 2 Kol Formunun Görsel Tasarım İlkeleri Açısından İncelemesi

Kolun Model Tanımlaması					
	İç Kol Formu - Düşük omuzlu kabarık (şişirilmiş) takma koldur. - Dirsekten boğumlu olan kol elips şeklinde içi dolgulu malzeme ile çalışılmıştır. - Dirsek boğumundan dolayı kesik parçalar üst üste binmiştir. - Kol ucu bir dantel ile (ruff manşet) bitmiştir. Dış Kol Formu - Sahte kol formundadır. - Dirsek hizasından iç kola bir kurdele yardımı ile bağlanmıştır. - Kolun kenarları altın renginde sırma işlemelidir. (http://www.gogmsite.net/transition_from_ruffs_to_co/unknown_lady_circle_by_ghee.html#previous-photo)	Kumaş, renk, desen ve süsleme özellikleri: - Giysi kolu saten kumaş bantlarla çalışılmıştır. - Kolda siyah ve griye kaçan kırık beyaz renk tonları hakimdir. - Ön ortasında bir broşla tutturulan ve yaka üzerinden geçen inciler, omuz dikişi üzerinden geçerek kola ayrı bir süsleme özelliği katarak kolu zenginleştirmiştir. - Dirsek boğumu zengin bir kurdele bağlaması ile süslenmiştir. - Her iki kol ucuna takılan inciler yakada kullanılan incilerle uyumlu olarak kola farklı bir hava vermiştir. (http://www.gogmsite.net/transition_from_ruffs_to_co/unknown_lady_circle_by_ghee.html#previous-photo)			
	Kol Modeli 2. (Bilinmeyen Leydi 17. yy. (Marcus Gheeraerts))				
Kolun Görsel Tasarım İlkeleri Açısından Tanımlanması - Dış kolun, iç kolun kabarık formuna uygulduğu birlik ilkesini ortaya çıkarmaktadır. - İç koldaki şişkin kısımlar üzerindeki kesik parçaların düzenli sıralanması ritim olduğunu göstermektedir. Bu parçaların aynı boyutta tekrarı tam tekrar olduğunu ortaya çıkarmaktadır. - Kolun egemen bölgesi, iç koldaki şişkin kısımlar olarak gözükmektedir. - Kolda simetrik denge söz konusudur. İç koldaki kesik parçaların farklı kesimi stil özelliklerinin dengesini de ortaya çıkarmaktadır. - Kolda dirsek boğumundan meydana gelen kabarık kısımlar üzerindeki düz kesik parçalar arası uyum bir oran olduğunu göstermektedir. - Giyside siyah ve kırık beyaz renkler kullanılması zıtlık ilkesini göstermektedir.					
Görsel Tasarım İlkeleri Açısından Değerlendirme					
No	Tasarım ilkeleri	Çok etkili (4)	Etkili (3)	Az etkili (2)	Etkili değil (1)
1	Birlik	X			
2	Ritim	X			
3	Egemenlik	X			
4	Denge/Balans	X			
5	Oran/Orantı		X		
6	Zıtlık	X			
7	Koram				X
8	Tekrar	X			
9	Armoni				X
10	Dereceleme				X
Toplam		24	3	-	3
Genel toplam		30/10			
$\bar{x}$		3			

Model 2 Kol Formunun aritmetik ortalaması ($\bar{x}$) 3 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 3. Model 3 Kol Formunun Görsel Tasarım İlkeleri Açısından İncelemesi

Kolun Model Tanımlaması					
	İç Kol Formu • İç kol dar kesimlidir. • Kol boyunca enine şeritler bileğe kadar devam etmiştir. • Kol ucu bir dantel ile (cuff manşet) bitmiştir.	Kumaş, renk, desen ve süsleme özellikleri: • Kolda kadife kumaş kullanılmıştır. • Kollarda kahverengi renk tonları hâkimdir. • Dış kolun (sahte kol) iliklenebilir noktadan aşağı ve yukarı kısmı 3 sıra aynı şeritlerle süslenmiştir. Süslenen şeritler kol ucu formunda devam etmiştir. • Dış kolun kumaşı bazı çiçek desenleri ile bezenmiştir. • Dış kolun kenar, dirsek kısmı ve manşet düğmelerle süslenmiştir. • İç kolun kol uçları dantel ile süslenmiştir.			
	Dış Kol Formu • Kol üstü ay kol biçiminde (doublet) ikinci bir parça çalışılmıştır. • Dış kol sahte kol formunda iç kolu gösterecek biçimde tasarlanmıştır. • Dirseğe kadar çan kol formunda, dirsekten sonra düğme ile çıkarılabilir biçimde çalışılmıştır. • Kol ortası ve dirsekten dikişli çalışılmıştır.	http://www.gogmsite.net/iberian_style_in_the_farthi/minialbum_margarita_de_aust/1620_queen_margarita_of_aus.html			
Kol Modeli 3. (Kraliçe Margarita 17. yy. (Bartolomé González Serrano)	Kolun duruşu için sertleştirme malzemeleri kullanılmıştır.				

Kolun Görsel Tasarım İlkeleri Açısından Tanımlanması					
• İç ve dış kol renk uyumları birlik ilkesini ortaya çıkarmaktadır. • İç koldaki farklı renk tonlarındaki şeritlerin düzenli tekrarı değişken ritim ilkesini göstermektedir. Bu şeritlerin kol boyunca devam etmesi ve dış kolun kol ortası, dirsek çizgisi ve manşetteki düğmelerin tekrarı, tekrar ilkesini ortaya çıkarmaktadır. • Kolun egemen bölgesi dış kolun çan formundaki kesimi olarak gözükmektedir. • Kolda simetrik denge söz konusudur. Dış kolun kol ortası ve dirsekten dikişli çalışılmış olması stil özelliklerinin dengesini ortaya çıkarmaktadır. • Kola bakıldığında iç ve dış kol arasındaki boyut farkı bir oran olduğunu göstermektedir. • İç kolun dar kesimi, dış kolun ise çan kol formunda kesimi ölçü zıtlığı ilkesini göstermektedir. • Dış kolda benzer desenlerinin kullanımı armoni ilkesini ortaya çıkarmaktadır.					

Görsel Tasarım İlkeleri Açısından Değerlendirme					
No	Tasarım ilkeleri	Çok etkili (4)	Etkili (3)	Az etkili (2)	Etkili değil (1)
1	Birlik	X			
2	Ritim	X			
3	Egemenlik	X			
4	Denge/Balans	X			
5	Oran/Orantı		X		
6	Zıtlık		X		
7	Koram				X
8	Tekrar	X			
9	Armoni				X
10	Dereceleme				X
Toplam		20	6	-	3
Genel toplam		29/10			
$\bar{x}$		2,9			

Model 3 Kol Formunun aritmetik ortalaması ($\bar{x}$) 2,9 olarak hesaplanmıştır.

Model 3 Kol Formunun aritmetik ortalaması ($\bar{x}$) 2,9 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 4. Model 4 Kol Formunun Görsel Tasarım İlkeleri Açısından İncelemesi

Kolun Model Tanımlaması		
 Kol Modeli 4. (Kraliçe Lucy Harrington 17. yy. (Ulusal Portre Galerisi, Londra/İngiltere))	İç Kol Formu • İç kol dar kesimlidir. • Kol ucu kola doğru koni biçiminde dönen bir manşetle bitmiştir. • Kol ucundaki manşetin ön kısmında bir dantel (cuff manşet) yer almaktadır. Dış Kol Formu • Ön kol ortasından bir mücevherle iç kola tutturularak, kol kapağı biçiminde iç kol görünecek biçimde tasarlanmış bir sahte koldur. • Dış kol uzun formda, elbise ile aynı boyda çalışılmıştır. (http://www.gogmsite.net/the_late_farthingale_era_fr/subalbum-lucy-countess-of-b/ca-1616-lucy-harrington-by-.html)	Kumaş, renk, desen ve süsleme özellikleri: • Dış ve iç kolda kadife kumaşı kullanılmıştır. • Kol iç astarı desenli krem rengi ipek satenle çalışılmıştır. • İç ve dış kolda kırmızı renk tonları hakimdir. • Dış kolu iç kola tutturmak için bir mücevher kullanılmıştır. • İç kolun kol ön ortası boyunca altın bir işleme ile süslenmiştir. • Kolda koni biçimindeki manşetin ön kısmı bir dantelle süslenmiştir. (http://www.gogmsite.net/the_late_farthingale_era_fr/subalbum-lucy-countess-of-b/ca-1616-lucy-harrington-by-.html)

Kolun Görsel Tasarım İlkeleri Açısından Tanımlanması					
• İç ve dış kolda aynı kumaş kullanılmış olması birlik ilkesini ortaya çıkarmaktadır. • Dış kolun iç astarının desenlerinin tekrarı ritim ilkesini göstermektedir. • Kolun egemen bölgesi dış koldaki uzun kısımdır. • Kolda simetrik denge söz konusudur. Dış kolda farklı kesim detaylarından ötürü stil özelliklerinin dengesini de ortaya çıkarmaktadır. • Dış kolun uzun formunun iç kolun normal formuna oranı bir oran-orantı olduğunu göstermektedir. • Dış kol iç astarının desenleri ile kendi kumaşı arasında renk zıtlığı vardır. Ayrıca İç kolun dar kesimi, dış kolun ise uzun formda kesimi ölçü zıtlığı ilkesini göstermektedir. • Dış kol iç astarının benzer desenlerinin farklı dağılımı armoniyi göstermektedir.					

Görsel Tasarım İlkeleri Açısından Değerlendirme					
No	Tasarım ilkeleri	Çok etkili (4)	Etkili (3)	Az etkili (2)	Etkili değil (1)
1	Birlik	X			
2	Ritim		X		
3	Egemenlik		X		
4	Denge/Balans	X			
5	Oran/Orantı		X		
6	Zıtlık		X		
7	Koram				X
8	Tekrar		X		
9	Armoni		X		
10	Dereceleme				X
Toplam		8	18	-	2
Genel toplam		28/10			
$\bar{x}$		2,8			

Model 4 Kol Formunun aritmetik ortalaması ($\bar{x}$) 2,8 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 5. Model 5 Kol Formunun Görsel Tasarım İlkeleri Açısından İncelemesi

Kolun Model Tanımlaması					
 Kol Modeli 5. (Kraliçe Elisabeth 17. yy. (Frans Pourbus)	• Omuzdan kol ucuna doğru küçülen basık, içi dolgulu, üst üste yerleştirilmiş beş boğumlu kabarık kol formundadır. • Kol akordiyon biçimde sıralı parçalardan oluşmaktadır. • Dikey şeritler iç kolu gösterecek biçimde çalışılmıştır. • İç ve dış kol kesim uyumu çok estetik görünümde çalışılmıştır. • Kol ucu geriye dönen serleştirilmiş bir dantel ile (ruff manşet) bitmiştir. (http://www.gogmsite.net/iberian_dress_in_the_1600s/subalbum-isabel-de-borbon/elizabeth-of-france-by-fran.html#previous-photo) Kumaş, renk, desen ve süsleme özellikleri: • Giyside saten kumaş kullanılmıştır. • Kolda kahverengi ve gri renk tonları hakimdir. • Koldaki kesik parçalar çeşitli mücevherler ve inciler ile süslenmiştir. • Kol ucu dantelle süslenmiştir. (http://www.gogmsite.net/iberian_dress_in_the_1600s/subalbum-isabel-de-borbon/elizabeth-of-france-by-fran.html#previous-photo)				
Kolun Görsel Tasarım İlkeleri Açısından Tanımlanması					
• Kolun akordiyon biçimdeki sıralı parçalarının kol kabarıklığına uygun biçimdeki dağılımları birlik ilkesini ortaya çıkarmaktadır. • Sıralı parçalar her boğumda düzenli bir biçimde dağılımı ritim ilkesini göstermektedir. • Kolun egemen bölgesi içi dolgulu, üst üste yerleştirilmiş beş boğumlu kabarık kısımlardır. • Kolda simetrik denge söz konusudur. Kolun genel biçimi stil özelliklerinin dengesini de ortaya çıkarmaktadır. • Kolda akordiyon biçimde sıralı parçaların üzerindeki dikey şeritlere oranı bir oran olduğunu göstermektedir. • Üst üste yerleştirilmiş kabarık kısımlar arasında ölçü zıtlığı vardır. • Kabarık kısımlardaki sıralı parçaların her katta devam etmesi tekrar ilkesini göstermektedir. • Kabarık kısımlardaki benzer sıralı parçaların her katta boyutunun değişmesi armoniyi göstermektedir. • Koldaki kabarık bölümlerin kol ucuna doğru giderek küçülmesi dereceleme ilkesini ortaya çıkarmaktadır.					
Görsel Tasarım İlkeleri Açısından Değerlendirme					
No	Tasarım ilkeleri	Çok etkili (4)	Etkili (3)	Az etkili (2)	Etkili değil (1)
1	Birlik	X			
2	Ritim	X			
3	Egemenlik	X			
4	Denge/Balans	X			
5	Oran/Orantı	X			
6	Zıtlık		X		
7	Koram				X
8	Tekrar	X			
9	Armoni		X		
10	Dereceleme	X			
Toplam		28	6	-	1
Genel toplam		35/10			
$\bar{x}$		3,5			

Model 5 Kol Formunun aritmetik ortalaması ($\bar{x}$) 2,8 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 6. Model 6 Kol Formunun Görsel Tasarım İlkeleri Açısından İncelemesi

	Kol Modeli 6. (Kontes İnes De Zúñiga 17. yy. (Juan Carreno De Miranda) • Oldukça düşük kol formuna sahip takam koldur. • Pazu hizasından üst kısmını kayık yakanın kapattığı kol formu, akordiyon biçimde birbirine geçmeli kumaşlarla biçimlenmiştir. • Kol formunda enine kesikler kullanılmıştır. • Kol kabarıklığı dolgu malzemeleri ile verilmiştir. • Kol ucu geriye doğru dönen üst üste binmiş (cuff manşet) iki dantel ile bitmiştir. (http://www.gogmsite.net/iberian_dresses_in_the_1600s/1660s_ines_de_zuniga_condes.html)	Kolun Model Tanımlaması Kumaş, renk, desen ve süsleme özellikleri: • Giyside saten kumaş kullanılmıştır. • Kolda turuncu ve kırık beyaz renk tonları hakimdir. • Kolun üst kısmı yakadan gelen dantelle zenginleştirilmiştir. • Kol ucu kademeli dantellerle süslenmiştir. http://www.gogmsite.net/iberian_dresses_in_the_1600s/1660s_ines_de_zuniga_condes.html)																																																																																																																																																																		
Kolun Görsel Tasarım İlkeleri Açısından Tanımlanması																																																																																																																																																																				
• Kolda akordiyon biçimde birbirine geçmeli kumaşlar birlik oluşturmaktadır. • Bu parçaların düzenli bir şekilde bileğe kadar uzanması ritim ilkesini göstermektedir. • Kolun egemen bölgesi akordiyon biçimde birbirine geçmeli kısımdır. • Kolda simetrik denge söz konusudur. Ayrıca biçim olarak farklı kesimi stil özelliklerinin dengesini de ortaya çıkarmaktadır. • Kolda akordiyon biçimli sıralı parçalar arasındaki uyum bir oran-orantı olduğunu göstermektedir. • Kolda akordiyon biçimde birbirine geçmeli kumaşların bileğe kadar tekrarı söz konusudur. Bu düzenli tekrarda renk farkı armoni ilkesini ortaya çıkarmaktadır.																																																																																																																																																																				
Görsel Tasarım İlkeleri Açısından Değerlendirme																																																																																																																																																																				
<table border="1"> <thead> <tr> <th>No</th> <th>Tasarım ilkeleri</th> <th>Çok etkili (4)</th> <th>Etkili (3)</th> <th>Az etkili (2)</th> <th>Etkili değil (1)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>1</td><td>Birlik</td><td>X</td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>2</td><td>Ritim</td><td>X</td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>3</td><td>Egemenlik</td><td></td><td>X</td><td></td><td></td></tr> <tr><td>4</td><td>Denge/Balans</td><td>X</td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>5</td><td>Oran/Orantı</td><td>X</td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>6</td><td>Zıtlık</td><td></td><td></td><td></td><td>X</td></tr> <tr><td>7</td><td>Koram</td><td></td><td></td><td></td><td>X</td></tr> <tr><td>8</td><td>Tekrar</td><td>X</td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>9</td><td>Armoni</td><td></td><td></td><td></td><td>X</td></tr> <tr><td>10</td><td>Dereceleme</td><td></td><td></td><td></td><td>X</td></tr> <tr><td colspan="2">Toplam</td><td>20</td><td>3</td><td>-</td><td>4</td></tr> <tr><td colspan="2">Genel toplam</td><td colspan="4">27/10</td></tr> <tr><td colspan="2">$\bar{x}$</td><td colspan="4">2,7</td></tr> </tbody> </table>	No	Tasarım ilkeleri	Çok etkili (4)	Etkili (3)	Az etkili (2)	Etkili değil (1)	1	Birlik	X				2	Ritim	X				3	Egemenlik		X			4	Denge/Balans	X				5	Oran/Orantı	X				6	Zıtlık				X	7	Koram				X	8	Tekrar	X				9	Armoni				X	10	Dereceleme				X	Toplam		20	3	-	4	Genel toplam		27/10				$\bar{x}$		2,7				<table border="1"> <tbody> <tr><td>1</td><td>Birlik</td><td>X</td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>2</td><td>Ritim</td><td>X</td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>3</td><td>Egemenlik</td><td></td><td>X</td><td></td><td></td></tr> <tr><td>4</td><td>Denge/Balans</td><td>X</td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>5</td><td>Oran/Orantı</td><td>X</td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>6</td><td>Zıtlık</td><td></td><td></td><td></td><td>X</td></tr> <tr><td>7</td><td>Koram</td><td></td><td></td><td></td><td>X</td></tr> <tr><td>8</td><td>Tekrar</td><td>X</td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>9</td><td>Armoni</td><td></td><td></td><td></td><td>X</td></tr> <tr><td>10</td><td>Dereceleme</td><td></td><td></td><td></td><td>X</td></tr> <tr><td colspan="2">Toplam</td><td>20</td><td>3</td><td>-</td><td>4</td></tr> <tr><td colspan="2">Genel toplam</td><td colspan="4">27/10</td></tr> <tr><td colspan="2">$\bar{x}$</td><td colspan="4">2,7</td></tr> </tbody> </table>	1	Birlik	X				2	Ritim	X				3	Egemenlik		X			4	Denge/Balans	X				5	Oran/Orantı	X				6	Zıtlık				X	7	Koram				X	8	Tekrar	X				9	Armoni				X	10	Dereceleme				X	Toplam		20	3	-	4	Genel toplam		27/10				$\bar{x}$		2,7				Model 6 Kol Formunun aritmetik ortalaması ($\bar{x}$) 2,7 olarak hesaplanmıştır.
No	Tasarım ilkeleri	Çok etkili (4)	Etkili (3)	Az etkili (2)	Etkili değil (1)																																																																																																																																																															
1	Birlik	X																																																																																																																																																																		
2	Ritim	X																																																																																																																																																																		
3	Egemenlik		X																																																																																																																																																																	
4	Denge/Balans	X																																																																																																																																																																		
5	Oran/Orantı	X																																																																																																																																																																		
6	Zıtlık				X																																																																																																																																																															
7	Koram				X																																																																																																																																																															
8	Tekrar	X																																																																																																																																																																		
9	Armoni				X																																																																																																																																																															
10	Dereceleme				X																																																																																																																																																															
Toplam		20	3	-	4																																																																																																																																																															
Genel toplam		27/10																																																																																																																																																																		
$\bar{x}$		2,7																																																																																																																																																																		
1	Birlik	X																																																																																																																																																																		
2	Ritim	X																																																																																																																																																																		
3	Egemenlik		X																																																																																																																																																																	
4	Denge/Balans	X																																																																																																																																																																		
5	Oran/Orantı	X																																																																																																																																																																		
6	Zıtlık				X																																																																																																																																																															
7	Koram				X																																																																																																																																																															
8	Tekrar	X																																																																																																																																																																		
9	Armoni				X																																																																																																																																																															
10	Dereceleme				X																																																																																																																																																															
Toplam		20	3	-	4																																																																																																																																																															
Genel toplam		27/10																																																																																																																																																																		
$\bar{x}$		2,7																																																																																																																																																																		

Tablo 7. Model 7 Kol Formunun Görsel Tasarım İlkeleri Açısından İncelemesi

Kolun Model Tanımlaması	
	İç Kol Formu • İç kol dar kesimlidir. • Kol ucu bir dantel ile (cuff manşet) bitmiştir. Dış Kol Formu • Kol üstü ay kol biçiminde (doublet) ikinci bir parça çalışılmıştır. • Dış kol etek boyuna kadar uzun biçimde çalışılmış bir sahte koldur. • Ön kol ortası yırtmaçlı çalışılmıştır. • Dış kol, ön kol yırtmacından üçgen şekilde dönmüştür.
	Kumaş, renk, desen ve süsleme özellikleri: • Giyside saten kumaş kullanılmıştır. • Sahte kolun içi ipek saten astardan yapılmıştır. • Dış kolda koyu kırmızı iç kolda kırık beyaz renkler hakimdir. • İç kol ucu dantelle süslenmiştir. • İç ve dış kol kumaşı çiçek desenlerle bezenmiştir. (http://www.gogmsite.net/transition_from_ruffs_to_co/subalbum-margherita-de-medi/1622-margherita-de-medici-b.html)

Kolun Görsel Tasarım İlkeleri Açısından Tanımlanması	
• Kolda kullanılan çiçek desenleri düzenli bir biçimde olması ritim ilkesini göstermektedir. • İç ve dış koldaki çiçek desenlerinin tekrarı ritim ilkesini göstermektedir. • Kolun egemen bölgesi dış kolun kesim formudur. • Kolda simetrik denge söz konusudur. Dış kolun farklı kesim detayı stil özelliklerinin dengesini ortaya çıkarmaktadır. • Dış kolun uzun formunun iç kolun normal formuna oranı bir oran-orantı olduğunu göstermektedir. • Kol desenleri iç ve dış kolda kol boyunca tekrarı söz konusudur. • İç kolun dar kesimi, dış kolun ise uzun formda kesimi ölçü zıtlığı ilkesini göstermektedir. • İç ve dış koldaki çiçek desenlerinin benzerliği armoni ilkesini ortaya çıkarmaktadır.	

Görsel Tasarım İlkeleri Açısından Değerlendirme					
No	Tasarım ilkeleri	Çok etkili (4)	Etkili (3)	Az etkili (2)	Etkili değil (1)
1	Birlik		X		
2	Ritim	X			
3	Egemenlik	X			
4	Denge/Balans	X			
5	Oran/Orantı		X		
6	Zıtlık		X		
7	Koram				X
8	Tekrar	X			
9	Armoni	X			
10	Dereceleme				X
Toplam		20	9	-	2
Genel toplam		31/10			
$\bar{x}$		3,1			

Model 7 Kol Formunun aritmetik ortalaması ($\bar{x}$) 3,1 olarak hesaplanmıştır.

Model 7 Kol Formunun aritmetik ortalaması ($\bar{x}$) 3,1 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 8. Model 8 Kol Formunun Görsel Tasarım İlkeleri Açısından İncelemesi

Kolun Model Tanımlaması

Kol Modeli 8.

(Winchester Jane Kontesi
17. yy. (Gilbert Jackson))

- Düşük omuzlu kabarık (balon kol) bir takma koldur.
- Omuzdan dirseğe kadar büyük balon, dirsekten truvakar kol boyuna kadar küçük balon kol formunda çalışılmıştır.
- Kol boyu truvakar kol biçimindedir.
- Dirsek ve kol ucu bağumundan dolayı kesik parçalar üst üste binmiştir.
- Balon kol formu verebilmek için dolgu malzemeleri kullanılmıştır.
- Kol ucunda simit şeklindeki bilezik yardımı ile kol ucu yuvarlaklığı verilmiştir.
- Kol ucunda aşağı doğru genişleyen bir dantel (cuff manşet) yer almaktadır.

http://www.gogmsite.net/collars_to_casual_-_1630_to/1630-jane-countess-of-winch.html

Kumaş, renk, desen ve süsleme özellikleri:

- Dış kolda kırmızı, iç kolda kırık beyaz renk tonları hakimdir.
- Yakadan uzanan dantel kola doğru düşerek kolu zenginleştirmiştir.
- Dirsek bağumu zengin bir kurdele bağlaması ile süslenmiştir.
- Kol ucu dantelle süslenmiştir.

(http://www.gogmsite.net/collars_to_casual_-_1630_to/1630-jane-countess-of-winch.html)

Kolun Görsel Tasarım İlkeleri Açısından Tanımlanması

- Üst ve alt balon kollar üzerindeki kesik parçalar arası uyum birlik olduğunu göstermektedir.
- Kabarık kol üzerindeki kesik parçaların düzenli tekrarı ritim ilkesini ortaya çıkarmaktadır.
- Kolun egemen bölgesi üstteki kabarık kısımdır.
- Kolda simetrik denge söz konusudur. Kolun farklı biçimde kesim özelliği stil özelliklerinin dengesini ortaya çıkarmaktadır.
- Kolda büyük balon kolun küçük balon kola olan sayısal ilişkisi bir oran-orantı olduğunu göstermektedir.
- Kolun üst bölümündeki kabarık kısım ile alt bölümündeki kabarık kısım arasında ölçü zıtlığı vardır.
- Kabarık kol üzerindeki kesik parçaların (kolun hem büyük balon hem de küçük balon kısmında) tekrarı söz konusudur.
- Kolda büyük balondan küçük balona geçişteki ölçü farkı dereceleme olduğunu göstermektedir.

Görsel Tasarım İlkeleri Açısından Değerlendirme

No	Tasarım ilkeleri	Çok etkili (4)	Etkili (3)	Az etkili (2)	Etkili değil (1)
1	Birlik	X			
2	Ritim		X		
3	Egemenlik	X			
4	Denge/Balans	X			
5	Oran/Orantı		X		
6	Zıtlık		X		
7	Koram				X
8	Tekrar		X		
9	Armoni				X
10	Dereceleme		X		
Toplam		12	15	-	2
Genel toplam		29/10			
$\bar{x}$		2,9			

Model 8 Kol Formunun aritmetik ortalaması ($\bar{x}$) 2,9 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 9. Model 9 Kol Formunun Görsel Tasarım İlkeleri Açısından İncelemesi

Kolun Model Tanımlaması					
	• Dar formlu takma koldur. • Kolda pens şeklinde kesikler (slashing) yapılmıştır. • Her iki kolda ay kesimli (doublet) kol üst parçası kullanılmıştır. • Sol kol ortasından arkaya doğru ay koldan çıkan bir üst kol yer almaktadır. • Kol ucu pembe bir manşet ve bu manşetin üzerinde yer alan bir dantel ile (cuff manşet) bitmiştir. (http://www.gogmsite.net/the_late_farthingale_era_fr/minialbum_anne_of_denmark/1605-1610_anne_of_denmark_b.html)		Kumaş, renk, desen ve süsleme özellikleri: • Giyside ipek kumaşı kullanılmıştır (Arnold, 1991: 11). • Asimetrik süslemenin yer aldığı kolda, omuzda tutturulup pazu hizasından devam eden noktada incilerle süslenmiş bir omuz kurdelesi yer almaktadır • Kol ön ortası düğmeler ile süslenmiştir. • Sol kol ucu inci bir bilezik ile zenginleştirilmiştir. • Kol kumaşı gri ipek üzerinde sarı yaprak desenli motifler ile bezenmiştir. (http://www.gogmsite.net/the_late_farthingale_era_fr/minialbum_anne_of_denmark/1605-1610_anne_of_denmark_b.html)		
	Kol Modeli 9. (Anne Of Denmark 17. yy. (Ulusal Portre Galerisi/Londra)				

Kolun Görsel Tasarım İlkeleri Açısından Tanımlanması • Kolda hakim olan renk ile süslemelerin uyumu birlik ilkesi olduğunu göstermektedir. • Kolun egemen bölgesi omuz kurdelesinin olduğu kısımdır. • Kolda asimetrik denge söz konusudur. Kol omuzlarında ay kol biçimi ve sol koldan çıkan ikinci bir kol, stil özelliklerinin dengesini ortaya çıkarmaktadır. • Kolda kullanılan süslemeler, düğmeler arasındaki uyum bir oran olduğunu göstermektedir. • Sol kolda ay koldan çıkan ikinci bir kolun olması ve sağ kolda omuz kurdelesi süsleme özelliği gibi farklı detayların yer alması biçim zıtlığını göstermektedir. • Her iki kolda, ön kol ortasındaki düğmelerin düzenli tekrarı söz konusudur.					
--	--	--	--	--	--

Görsel Tasarım İlkeleri Açısından Değerlendirme					
No	Tasarım ilkeleri	Çok etkili (4)	Etkili (3)	Az etkili (2)	Etkili değil (1)
1	Birlik		X		X
2	Ritim				
3	Egemenlik	X			
4	Denge/Balans	X			
5	Oran/Orantı		X		
6	Zıtlık		X		
7	Koram				X
8	Tekrar		X		
9	Armoni				X
10	Dereceleme				X
Toplam		8	12	-	4
Genel toplam		24/10			
$\bar{x}$		2,4			

Model 9 Kol Formunun aritmetik ortalaması ($\bar{x}$) 2,4 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 10. Model 10 Kol Formunun Görsel Tasarım İlkeleri Açısından İncelemesi

Kolun Model Tanımlaması

- Üst kısmı bol ve kabarık (şişkin) kol ucu oldukça dar formda çalışılmış bir takma koldur.
- Kol kabarıklığı (şişkinliği) teller ve balina kemikleri aracılığıyla verilmiştir.
- Kol ortası dikişli çalışılmıştır.
- Kol ortasında üçgen biçimli (testere biçimli) bir süsleme yer almaktadır.
- Kol ucu bir dantel ile (cuff manşet) bitmiştir.

Kumaş, renk, desen ve süsleme özellikleri:

- Giyside ipek ve saten kullanılmıştır.
- Kolda kırık beyaz ve gri renk tonları hakimdir.
- Kol uçları dantelle süslenmiştir. Sol kol ucu, bileği de saran bir mücevherle zenginleştirilmiştir.
- Kol üzeri elips şeklinde geometrik biçimli desenlerle zenginleştirilmiştir.
- Kol ortasındaki üçgen parçaların uçları çeşitli mücevherlerle süslenmiştir.

(http://www.gogmsite.net/the_late_farthingale_era_fr/1595-1605-lady-identified-a.html)

Kol Modeli 10.
(Leydi Elizabeth Howard
17. yy.

(<http://www.pinterest.com/pin/17310779787880187/>)

Kolun Görsel Tasarım İlkeleri Açısından Tanımlanması

- Kol kabarıklığına ve rengine uygun desenler kullanılmış olması birlik ilkesini ortaya çıkarmaktadır.
- Koldaki desenlerin keskin değişiklikler göstermeden yumuşak geçişlerle tekrarı ritim ilkesini göstermektedir.
- Kolun egemen bölgesi takma kolun kabarık kısmıdır.
- Kolda simetrik denge söz konusudur.
- Kolun genel formunun yapısına uygun boyutta yapılmış olan süslemeler bir oran olduğunu göstermektedir.
- Kol ortası dikişinde üçgen biçimli süslemelerin tekrarı söz konusudur.
- Kolun kol ucundan omuza doğru kademeli bir biçimde genişlemesi koram ilkesini ortaya çıkarmaktadır.
- Kol üzerindeki süslemelerin kolda benzer biçimde tekrar etmesi armoniyi oluşturmaktadır.
- Kol kabarıklığının omuza doğru artarak genişlemesi dereceleme ilkesi olduğunu göstermektedir.

Görsel Tasarım İlkeleri Açısından Değerlendirme

No	Tasarım ilkeleri	Çok etkili (4)	Etkili (3)	Az etkili (2)	Etkili değil (1)
1	Birlik	X			
2	Ritim	X			
3	Egemenlik	X			
4	Denge/Balans	X			
5	Oran/Orantı	X			
6	Zıtlık				X
7	Koram	X			
8	Tekrar		X		
9	Armoni	X			
10	Dereceleme	X			
Toplam		32	3	-	1
Genel toplam		36/10			
$\bar{x}$		3,6			

Model 10 Kol Formunun aritmetik ortalaması ($\bar{x}$) 3,6 olarak hesaplanmıştır.

4. SONUÇLAR VE TARTIŞMA

17. yüzyıl kadın giysilerinin genel olarak katlı bir giyim yapısına sahip olduğu görülmektedir. Bu biçimde giyinme birkaç giysinin ve giysi tamamlayıcısının üst üste giyilmesiyle ortaya çıkmaktadır. Giysilerin altında mutlaka iç gömlekler bulunmaktadır. Bu iç gömlekler üst giysinin kol, yaka gibi yerlerinden görünerek estetik bir tarz yaratmaktadır. İç gömleklerin üzerine tel, ahşap veya balina kemiği ile dikleştirilen ve bombast olarak bilinen dolgu maddesiyle sertleştirilmiş bir korse giyilmektedir.

Araştırma kapsamına giren 17. yüzyıl kol formları genel olarak takma ve sahte kollardan oluşmaktadır. Kol formları kumaş özelliği bakımından incelendiğinde kadife, ipek ve saten kumaş çeşitlerinin öne çıktığı görülmektedir. Kol formlarına süsleme özelliklerinden bakıldığında modellerin çoğunda ağır aparatlar, metaller ya da mücevherlerle veya inci-boncuk gibi süsleme malzemeleri ile bezendiği görülmektedir. 17. yüzyılda hemen hemen bütün kol ağızları dantel olarak da bilinen süsleme özelliğine sahip cuff veya ruff olarak bilinen manşetler kullanılmıştır.

Bulgular bölümünde uzmanlar grubunun görüş ve önerileri ile hazırlanan tasarım ilkeleri değerlendirme tablosu ile 17. yüzyıl kol modelleri detaylı bir biçimde görsel olarak değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonuçlarına göre kol modellerinin görsel tasarım ilkelerine göre etkinlik puanının en çok çıktığı model 9 aritmetik ortalama değeri ile 10. model öne çıkmıştır. Değerlendirme sonuçlarına göre kol modellerinin görsel tasarım ilkelerine göre etkinlik puanının en az çıktığı model 6 aritmetik ortalama değeri ile 9. model çıkmıştır.

Tasarım ilkelerinin 17. yüzyıl döneminden kolların birbirine göre karşılaştırılmasında, hesaplanan t değeri 0,1 anlamlılık düzeyinde tablodaki t değerinden küçük olduğu için 17. yüzyıl kol formları arasında anlamlı bir fark yoktur. 17. yüzyıl kol formları arasında tasarım ilkeleri açısından anlamlı bir fark gözlenmemiştir. Yani görsel tasarım ilkeleri hemen hemen her kol modelinde aynı şekilde vurgulanmaktadır.

Genel olarak giysi tasarım ilkelerinin 17. yüzyılda kullanılan kol modellerinin giysi tasarım ilkelerine göre değerlendirilebilir özelliklerde modeller olduğu gözlenmiştir. Araştırmada yapılan kuramsal incelemeler ve açıklamaları daha anlaşılır kılmak için, metinler, görsellerle ilişkilendirilerek irdelenmiştir. Metinlerin görseller ile anlatımı, çalışmanın içeriğini güçlendirmiş ve daha kolay kavranmasını sağlamıştır.

	M 1	M 2	M 3	M 4	M 5	M 6	M 7	M 8	M 9	M 10	Toplam	Aritmetik Ortalama
17. yüzyıl	2,8	3,0	2,9	2,8	3,5	2,7	3,1	2,9	2,4	3,6	29,7	2,97
Anlamlılık düzeyi: t = 0,19												

Tabloda 17. yüzyıl dönemine ait kol formlarının giysi tasarım ilkeleri açısından değerlendirilerek aritmetik ortalama sonuçları ve 't' testi sonucu verilmiştir. Aritmetik ortalama değerlerine göre farklı örneklem grupları analiz edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre model 1'in ortalaması 2.8, model 2'nin ortalaması 3, model 3'ün ortalaması 2.9, model 4'ün ortalaması 2.8, model 5'in ortalaması 3.5, model 6'nın ortalaması 2.7, model 7'nin ortalaması 3.1, model 8'in ortalaması 2.9, model 9'un ortalaması 2.4 ve model 10'un ortalaması 3.6 çıkmıştır. Anlamlılık düzeyine göre 17. Yüzyıldan seçilen on kol modelinin aritmetik ortalamalarına göre hesaplanan 't' değeri (sig değeri 0.05'ten büyük çıkmıştır) 0,19 çıkmıştır.

Bu sonuçlara göre sıfır hipotezi kabul edilmiştir. Araştırmada yapılan kuramsal incelemeler ve açıklamaları daha anlaşılır kılmak için, metinler, görsellerle ilişkilendirilerek irdelenmiştir. Metinlerin görseller ile anlatımı, çalışmanın içeriğini güçlendirmiş ve daha kolay kavranmasını sağlamıştır.

5. KAYNAKÇA

- Altınay, H. & Yüceer, H. (1992). *Moda ve tarihi* (1. Baskı) Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Arnold, J. (1991). *Pattern of fashion: the cut and construction of clothes for men and women 1560-1620*. London.
- Çağdaş, M. (2002). *Kadın giyiminde kapanma payı ve yaka çizim teknikleri*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Çivitci, Ş. (2004). *Moda pazarlama* (1. Baskı). Ankara: Asil Yayınları.
- Davis, F. (1997). *Moda kültür ve kimlik*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Grand Ladies. (2012, September). *Infanta Maria Teresa by Juan Carreño de Miranda*. http://www.gogmsite.net/iberian_dress_in_the_1600s/infanta-maria-teresa-by-jua.html
- Grand Ladies. (2012, September). *Unknown lady by circle of Gheeraerts*. http://www.gogmsite.net/transition_from_ruffs_to_co/unknown_lady_circle_by_ghee.html#previous-photo
- Grand Ladies. (2012, September). *1620 Queen Margarita of Austria by Bartolomé González y Serrano*. http://www.gogmsite.net/iberian_style_in_the_farthi/minialbum_margarita_de_aust/1620_queen_margarita_of_aus.html
- Grand Ladies. (2012, September). *1616 Lucy Harrington (National Portrait Gallery, London UK)*. http://www.gogmsite.net/the_late_farthingale_era_fr/subalbum-lucy-countess-of-b/ca-1616-lucy-harrington-by-.html
- Grand Ladies. (2012, September). *Elizabeth of France by Frans Pourbus*, http://www.gogmsite.net/iberian_dress_in_the_1600s/subalbum-isabel-de-borbon/elizabeth-of-france-by-fran.html#previous-photo
- Grand Ladies. (2012, September). *1660s Ines de Zúñiga, condesa de Monterrey by Juan Carreno de Miranda (Fundacion Lazaro Galdiano- Madrid Spain)*. http://www.gogmsite.net/iberian_dress_in_the_1600s/1660s_ines_de_zuniga_condes.html
- Grand Ladies. (2012, September). *1622 Margherita de Medici by Justus Sustermans*. https://www.gogmsite.net/transition_from_ruffs_to_co/subalbum-margherita-de-medi/1622-margherita-de-medi-b.html (13/05/2012).
- Grand Ladies. (2012, September). *1630 Jane Countess of Winchester by Gilbert Jackson (Lane Fine Art)*. http://www.gogmsite.net/collars_to_casual_-_1630_to/1630-jane-countess-of-winch.html
- Grand Ladies. (2012, September). *1605-1610 Anne of Denmark by Marcus Gheeraerts the Younger (Woburn Abbey- Woburn, Bedfordshire UK)*. http://www.gogmsite.net/the_late_farthingale_era_fr/minialbum_anne_of_denmark/1605-1610_anne_of_denmark_b.html
- Grand Ladies. (2012, September). *1595-1605 Lady, identified as Elizabeth Howard*. https://www.gogmsite.net/the_late_farthingale_era_fr/1595-1605-lady-identified-a.html
- Hurwitz, & Day, M. (1995). *Children and their art (Methos for the elementary school)*. Florida USE, Harcourt Brace College Publishers.

- İşbilen, A. (1995). *20. Yüzyıl Süresince Kadın Giysi Kalıplarının Uğradığı Form Değişikliği ve Nedenleri Üzerine Bir Araştırma*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Komşuğlu, Ş., İmer, A., Seçkinöz, M., Alpaslan, S., & Etike, S. (1986). *Resim u moda resmi ve giyim tarihi*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Kuru, S. & Soyal, N. (2004). Leenas giysi kalıbı sistemini kullanarak temel beden ve temel kol kalıplarının hazırlanması. *Konfeksiyon Teknolojisi Dergisi*, 31, İstanbul.
- Kutlu, N. (2001). *Hazır giyim işletmelerinde tasarım sürecine yönelik bir araştırma*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Lahnert, G. (1998). *A history of fashion in the 20th century*, Germany.
- Mittler, G. A. (1994). *Art In Focus*, Illinois: Glecoe\McGraw-Hill inc.
- Molla, A. (2007). *Giysi tasarımı aşamalarının incelenmesive hazır giyim işletmelerindeki tasarımcı performansının değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Onur, N. (2004). *Moda bulaşıcıdır*, İstanbul: Epilson Yayınları.
- Parlak, D. (2006). *Giyim modasında gerçek üstü yaklaşımlar*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
- Riederer, M. (1950). *Ruth klein, lexikon der mode*, Baden, Woldemar Klein Verlag.
- Yalçın, M. & Kazankaya, D. (1990). *Yaka ve kolların tarihi gelişimi*. Alan Araştırma Ders Notları. Ankara.